

(א) [נדריס ל.ג. ב"ב נג.], (ב) [ב"מ נג.], (ג) [נעיל סא:], (ד) [נ"ד און ב.], (ה) [נ"א יאמר רש"י].

גליון הש"ס
גב' איבער לך עבדו. עין
ב"מ דף 53 ע"ב מוספות
ד"ה אלבעי ק'.

רבינו הגואל

אמר רב כהנא לא שנו אלא
באותה ערוגה, אבל
מערוגה לערוגה משלמת
מה שהזיקה, ורבי יוחנן
אמר אפילו מערוגה
לערוגה וכו'. ופר"ח זצ"ל
קיימא לן כר' יוחנן. אלא
כיון שיצאה לדעת אע"פ
שהורה שלא לדעת וכו'.
ור"ח ז"ל פ"י אף על פי
שהורה שלא לדעת בעל"פ
בגון ששמרה כראוי
שעלו בפניה ויצתה או
קשרה ויצתה והלכה
ונכנסה שם בגינה ברצונה,
ע"כ.

הכונס פרק ששי בבא קמא

נח.

עין משפט
נר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ג
מהלכות מקו ממון
הלכה יא סמוג עין סו
טושי"ע ח"מ סומן סגד
ספיק פ:
מב א מ"י עס הלכה יב
וע"י בשהנות ובמ"מ
טושי"ע עס ספיק ב:

לא מציעה אלה דמשלמת. מיהא מה שנהנית אע"ג דלא פשע
בשמירתה דהא נהנית: אצל נחצט. דאפי' בהיה הזיקא אלוסה
הוא: אימא. האי בעל השדה מצריח ארי מנכסי חצירו הוא
שהליל את בהמת חצירו שלא נחצטו בקרקע ומנזה הוא דעבד
ומידי לא לשקול קמ"ל: שהחלקה
במימי רגליה. מרה"ר לגינה דלאונסא
דלא סלקא אדעתיה הוא: לא שנו.
דמה שנהנית הוא דמשלמת ולא מה
שהזיקה: אלא. שאכלה מיד באותה
ערוגה שנפלה שם דכיון דלאונסה
היא נפילה אלוסה היא נמי באכילתה
דכיון דחזיא לתצוזה תותה לא
מוקמה אכפשה: אצל. הלכה מערוגה
לערוגה ואכלה משלמת מה שהזיקה:
לא סימא עד ספאל לדעת. שידעו
הבעלים שיצאת: וסחור לדעת.
שלא נעל בפניה כראוי: אלא כיון
שיצאה לדעת. שידעו ביצאתה:
אף על גב שחורה שלא לדעת.
דהשתא לא סגי לה בשמירה
פחותה לאמר ליה כיון דילפא כו':
החלמו בפשיעה. בלאו לדה היה
לו לשומרה שלא תכנס ותאכל:
וסופו באונס. לא היה יודע שתלד:
ולאסטמורי

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לא מבעיא קאמר לא מבעיא אכלה
דמשלמת מה שנהנית אבל נחבטה אימא
מבריה ארי מנכסי חצירו הוא ומה שנהנית
נמי לא משלם קמ"ל ואימא ה"ג מבריה
ארי מנכסי חצירו מדעתו הוא האי לאו
מדעתו אי נמי מבריה ארי מנכסי חצירו
לית ליה פסידא האי לית פסידא היכי
נפל רב כהנא אמר שהחלקה במימי
רגליה רבא אמר שדחפתה חברתה מ"ד
שדחפתה חברתה כל שכן שהחלקה במימי
רגליה ומאן דאמר שהחלקה במימי רגליה
אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה
שהזיקה דא"ל א"י איבעי לך עבדו חדא חדא
אמר רב כהנא לא שנו אלא באותה ערוגה
אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהזיקה
ורבי יוחנן אמר דאפי' מערוגה לערוגה
ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור
לדעת א"ר פפא לא תימא עד שתצא
לדעת ותחזור לדעת אלא כיון שיצתה לדעת אע"פ שהורה שלא לדעת מ"מ
דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם רהמא: ירדה כדרכה
והזיקה משלמת מה שהזיקה: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והזיקה
במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב
לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס
פטור מאי מו אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור או דלמא הכא
כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנטורה
ולאסטמורי

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שישיב אצידתו של חצירו אצל פורע חצו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה
דהא הלא בשמעתין משמע דאי הוה מדעתו הוה חשיב מצריח ארי ולא היה נוטל כלום אע"פ שהוה מניל חצירו מן הפסד לא עשו
תקנה וגרסא לר"י דמצריח ארי שאינו נוטל שכן היינו כשאין הדבר צרור שיצא ליד הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא
כאן הארי אם לאו ואין מנילו אלא מדאגה ומן הפסד שדואג שמא יצא אצל אם הדבר צרור שיצא ליד הפסד ולידי דריסת הארי
או מניל מפי הארי עצמו אז ודאי נוטל שכרו כמו שטף נהר חמור חצירו והן דשמעתין מיירי שהלילו ירקות מצער בעלמא שאין בעל
הבהמה רוצה שמחצט בהמתו בצרף ותלעטער אע"פ שלא היו דמיה נפחתין צדק ולכן היה נחשב מצריח ארי אי הוה מדעתו ופורע
חצו אין מנילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחשיב לו ואינו מנילו אלא מצער בעלמא וחשיב מצריח
ארי א"נ כדמפרש טעמא צירושלמי דכתובות (פ"ג) ונדרים (פ"ד) מפייסא הוינא ליה ומחיל לי ואפי' במשכון מפייס הוינא ליה
ויהיב לי משכוני ואפי' צ"ח דומק עצמו מסיק לה צירושלמי ונראה דהטעם משום שיכול לומר לו הייתי מואל הרבה בני אדם שהיו
פורעין עבדו כי דרך אהובים שמרחמים על אהוביהם להליל מן הצער הזה דהיינו מעין אותו טעם והא דקרי בחזקת הבתים (ב"ב
דף נג.) מצריח ארי נתן צרור והועיל נטל צרור והועיל דסבר מינה מיהא והואיל מינה מיהא אע"פ שמנילה מהפסד שהיה נהר שוטפה
לא נקט לשון מצריח ארי לענין שיפטור חצירו משכר הברחתו אלא כלומר דאין זה חזקה דאין זה מיקון כמו רפק זה פורתא או
נעל וגדר ופרץ אלא מגיין עליה פורתא שלא תבא ליד קלקול ורבינו גרשון פסק בתשובה אחת על אנס עבדים שאנס ביתו של ישראל
ובא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לבעלים בחנם אצל רש"י פ"י בהנזקין (גיטין דף נג.) גבי עבדים הבא מחמת חוב ומחמת
אנפרות אין צו משום סיקריקון אלא החזיק עבדו בקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגזל בעלמא ואינו
מסור צידו להרגו אין צו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לתת רציע לבעלים כמיקון חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם
דכיון דאין כאן סיקריקון לא גמר ומקני מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא צל לו שעה לכופו הלכך אין מבירת העבדים מבירה כלל ור"י אמר
דלא מבעיא במקום שאם לא קנאו ישראל לא היה חוזר לבעלים לעולם שהיה מוכרו או נותנו לעבדים אחר והיה אבד מן הבעלים
לגמרי דלא חשיב מצריח ארי כיון שמנילו מן ההפסד ואפי' קנאו צדו מנילו מהפסד הוא כמו מקדים צדועים ובמקלות בשכר
לאמרינן שנותן שכר עד כדי דמיה ונ"מ לכושרף לחיותה או לטרחא ימירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה
חוזר לבעלים בדמיה הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מנילו מן ההפסד אע"פ אין לדמותו כלל למצריח ארי דכיון שיצא הביית מחזקת
ישראל ובא ליד הנכרי וזה מוילאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למצריח ארי ונטול מה שהנהו ואותם היהודים הצדוקים
מעירים והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אס הניח הקרקעות ציד אחרים לפרוע מהן טסקא אומר
ר"י שאם יש ישראל וקנאו מה שר מחזירם לבעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו מצריח אומר
שסביבותינו שמשפט היהודים לעמוד כמו פרישים בכל מקום שירצו וצדק מלכותא היו מופסין שלא יחזיק המשלם בנחלת היהודים כשיצאו
מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוני"א ואם יש שר שצא לשנות את הדין ולעשות דין לעצמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה
הדין אין הגון כלל ודמיא למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף קיג.) והיכא שמשביח נכסי חצירו אין דומה כלל למצריח ארי כגון יורד
לתוך שדה חצירו ונטעו שלא צדעות ומקוף את חצירו משלם רוחותיה ובגון ההוא דהאומנין (ב"מ דף ע.) השוכר את הפועל
לעשות בשלו והרצהו בשל חצירו דנטול מבעל הביית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חצירו למה אין לו אלא שכרו למה
אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות את תקנה שלא מדעתו אס ירצה"י יתנה (עס) המניל לשלם חמורו ועוד
דכיון שיכול להלכי לימא ליה מהפקר קוניה כדאמרינן התם על חצית של דבש ומי"מ שכרו נותן לו
דכמתמא ימיר ליה שכל מי שילול יטול שכר כל זמן שלא ימחה צדו כיון שאין יכול להליל אלא ע"י הדחק: א"א שנו א"א באותה
ערוגה. דכיון שחלתה נפילתה באותה ערוגה באונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אצל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר:

שמין